

Priručnik o prizivu savjesti za mlade

**BUDUĆNOST
BEZ ROKA:
TVOJ VODIČ KROZ
PRIZIV SAVJESTI**

**Priručnik
o prizivu savjesti
za mlade**

**BUDUĆNOST BEZ ROKA:
TVOJ VODIČ KROZ PRIZIV SAVJESTI**

Impressum

ZA UREDNIKA I IZDAVAČA

Josip Miličević

AUTORI

Mreža mladih Hrvatske
Centar za mirovne studije

GODINA IZDANJA

2025.

DIZAJN

ACT Printlab d.o.o.

ISBN

978-953-7805-44-9

**IMPACT
4VALUES**

Sufinancira
Europska unija

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
Ured za udruge

Financirano sredstvima Europske unije. Izneseni stavovi i mišljenja su stavovi i mišljenja autora i ne moraju se podudarati sa stavovima i mišljenjima Europske unije ili Europske izvršne agencije za obrazovanje i kulturu (EACEA). Ni Europska unija ni EACEA ne mogu se smatrati odgovornima za njih.

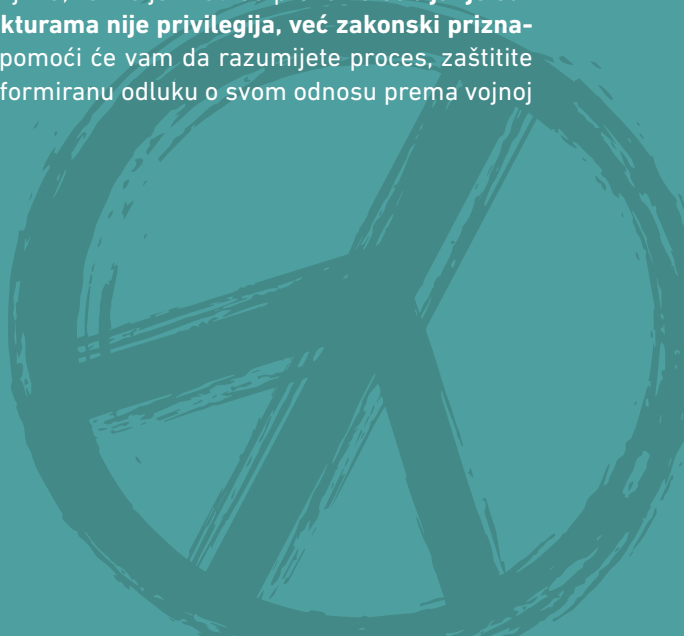
Program Impact4Values sufinancira Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske.

Uvod

Ovaj priručnik izrađen je kako bi mladima pružio jasne i točne informacije o **pravu na prigovor savjesti**, njihovim mogućnostima i koracima koje mogu poduzeti kako bi ostvarili to pravo. U kontekstu najavljenog povratka obveznog vojnog roka, mnogi se pitaju kako mogu zaštititi svoju slobodu izbora i izbjeći prisilnu vojnu službu. Prigovor savjesti jedno je od temeljnih prava svakog pojedinca, zagarantirano kako Ustavom Republike Hrvatske, tako i međunarodnim pravnim dokumentima.

Mnogi mladi nisu upoznati s ovim pravom, proceduralnim zahtjevima ili potencijalnim preprekama s kojima se mogu suočiti. Zbog toga je cilj ovog priručnika **pružiti praktične informacije i konkretne korake** koji će pomoći svakome tko se želi pozvati na prigovor savjesti. Osim toga, u priručniku se nalaze **predlošci zahtjeva, informacije o pravnim osnovama te savjeti za komunikaciju s institucijama** kako bi se pojedincima olakšalo ostvarenje ovog prava.

Neovisno o tome temelji li se vaš prigovor na moralnim, etičkim, političkim ili vjerskim uvjerenjima, važno je znati da pravo na **odbijanje sudjelovanja u vojnim strukturama nije privilegija, već zakonski priznato pravo**. Ovaj priručnik pomoći će vam da razumijete proces, zaštitite svoja prava i donesete informiranu odluku o svom odnosu prema vojnoj službi.

Što je prigovor savjesti?

Prigovor savjesti je osobni i moralni čin odbijanja izvršavanja određene obveze – u ovom slučaju vojne službe – zbog dubokih uvjerenja koja proizlaze iz etičkih, moralnih, vjerskih ili filozofskih razloga. To pravo omogućava pojedincima da ostanu vjerni svojim uvjerenjima, čak i kad su u suprotnosti s državnim zahtjevima.

Povijesno gledano, priziv savjesti se razvijao kao način na koji su ljudi izražavali otpor prema obvezama koje su smatrali neetičnima. Još od davnih vremena, pojedinci su odbijali nositi oružje ili sudjelovati u vojnim sukobima iz religijskih i mirotvornih uvjerenja. Danas, pravo na prigovor savjesti prepoznato je u mnogim zemljama i međunarodnim pravnim okvirima kao temeljno ljudsko pravo.

Zašto je prigovor savjesti važan?

Pravo na prigovor savjesti ne znači samo izbjegavanje obveza, već je duboko povezano sa slobodom mišljenja, uvjerenja i osobne autonomije. U demokratskim društvima, sloboda savjesti je ključan element individualnih prava i zaštite od prisile države.

Odbijanje služenja vojnog roka zbog savjesti nije znak slabosti ili neposlušna, već izraz dosljednosti i osobne odgovornosti prema vlastitim uvjerenjima.

Osim individualnog značaja, prigovor savjesti ima i šire društvene implikacije. Omogućava društvima da prepoznaju i uvažavaju različite vrijednosti i uvjerenja te da izbjegnu prisilne mjere koje bi mogle narušiti temeljna ljudska prava. Kada pojedinci imaju mogućnost izabrati nenasilne oblike služenja društvu, jača se koncept mirotvorstva i građanske odgovornosti.

Iako je pravo na priziv savjesti pravno zajamčeno, stvarna praksa njegova ostvarivanja može biti izazovna. U nekim državama, osobe koje se pozivaju na prigovor savjesti suočavaju se s društvenom stigmom, birokratskim preprekama ili čak pravnim sankcijama. Zbog toga je važno da mladi budu informirani o svojim pravima i načinima njihove zaštite.

Poseban izazov predstavlja činjenica da institucije poput Ministarstva obrane Republike Hrvatske vjerojatno neće mladima pružiti potpune i jasne informacije o njihovim mogućnostima kada ih pozovu na služnje obveznog vojnog roka. Budući da MORH nije obavezan, a vjerojatno mu ni nije u interesu detaljno informirati mlade o alternativama, pristup relevantnim procedurama može biti otežan. Upravo zato ovaj priručnik nastoji osigurati točne, pravno utemeljene i jasne informacije, kako bi mladi mogli donijeti informirane odluke i učinkovito zaštititi svoja prava.

U Hrvatskoj, pitanje ponovnog uvođenja obveznog vojnog roka ponovno je aktualizirano u političkom diskursu. Najave sankcija za one koji se odluče na prigovor savjesti dovode u pitanje postojeće pravne standarde i europske vrijednosti koje štite slobodu izbora. Stoga je ovaj priručnik osmišljen kao alat za razumijevanje, informiranje i osnaživanje mladih u zaštiti svojih prava.

U narednim poglavljima detaljno ćemo objasniti pravni okvir, postupak ostvarivanja prigovora savjesti te načine na koje se mladi mogu aktivno uključiti u zagovaranje ovog prava.

Povijesni razvoj prigovora savjesti

Priziv savjesti nije nov pojam – on se javlja kroz povijest u različitim društvima i kontekstima. U antičkom Rimu, neki su pojedinci odbijali vojnu službu iz vjerskih razloga. Tijekom reformacije i kasnijih razdoblja, mirotvorni pokreti poput kvekerskog pokreta snažno su zagovarali pravo na nenasilje i odbijanje ratnih obveza. U suvremenoj povijesti, pravo na priziv savjesti postalo je priznatije tijekom 20. stoljeća, posebno nakon Drugog svjetskog rata i razvoja međunarodnih ljudskopravaških normi. Danas, većina demokratskih država priznaje ovo pravo i osigurava alternativne načine služenja društvu.

Danas, prigovor savjesti ima različite oblike i pojavljuje se u širim kontekstima od same vojne službe. U mnogim državama osobe koriste priziv savjesti kako bi odbile sudjelovati u vojnim operacijama, sudjelovati u određenim industrijama ili profesionalnim praksama koje smatraju neetičnim. U demokratskim društvima, priziv savjesti postaje mehanizam koji omogućava ljudima da ostanu vjerni svojim uvjerenjima i da ne budu prisiljeni na djelovanje koje im je neprihvatljivo.

Prigovor savjesti i društvene posljedice

Iako je pravo na priziv savjesti zakonski priznato, osobe koje ga koriste mogu se suočiti s različitim izazovima:

- » **Društvena stigma** – Prizivači savjesti nerijetko se susreću s kritikama ili etiketiranjem kao osobe koje izbjegavaju odgovornost.

- » **Administrativne prepreke** – Neke države otežavaju proceduru priziva savjesti kako bi obeshrabrile pojedince od korištenja ovog prava.
- » **Pravne posljedice** – U određenim zemljama, osobe koje koriste pravo na priziv savjesti mogu biti kažnjene ili prisiljene na produženu civilnu službu.

Unatoč tim izazovima, priziv savjesti ostaje važan mehanizam zaštite individualnih sloboda i promicanja mirotvornih vrijednosti. U sljedećim poglavljima objasniti ćemo kako konkretno ostvariti pravo na priziv savjesti u Hrvatskoj.

Pravna osnova

U Republici Hrvatskoj pravo na prigovor savjesti u vojnoj službi zagarantirano je najvišim pravim aktom- Ustavom RH, odnosno stavkom 2. članka 47. Ustava:

Dopušten je prigovor savjesti onima koji poradi svojih vjerskih ili moralnih nazora nisu pripravni sudjelovati u obavljanju vojničkih dužnosti u oružanim snagama. Te su osobe obvezane ispunjavati druge dužnosti određene zakonom.

Ova je odredba usko povezana i s člankom 40. Ustava koji jamči slobodu savjesti i vjeroispovijedi, a osobito „slobodno javno očitovanje vjere ili drugog uvjerenja“.

Zakoni koji proizlaze iz Ustava dalje reguliraju ovo pravo, osobito u kontekstu drugih dužnosti koje osobe s prigovorom savjesti moraju

ispunjavati. Među kojima je najvažniji Zakon o obrani¹ koji u članku 24. regulira vojnu službu i mogućnost za prigovor savjesti. Propisuje se mogućnost odobrenja civilne službe vojnom obvezniku s prigovorom savjesti, za što se zahtjev „može podnijeti vojni obveznik nakon uvođenja u vojnu evidenciju do isteka vojne obveze“.

Osoba koja zbog prigovora savjesti obavlja druge dužnosti naziva se civilnim obveznikom. Prema Zakonu o civilnoj službi (NN 25/2003), koji regulira uvjete pod kojima se ova vrsta službe može obavljati, civilni obveznik je „*svaki muškarac sposoban za vojnu službu koji se vodi u vojnoj evidenciji nadležnog ureda za obranu (novak, ročnik i pričuvnik), kojem je Povjerenstvo za civilnu službu odobrilo obavljanje civilne službe*“

Također, i prema međunarodnim dokumentima čija je potpisnica, Republika Hrvatska je obvezna omogućiti priziv savjesti za osobe koje iz vjerskih ili moralnih razloga odbijaju vojnu službu. Članak 9. Europske konvencije o ljudskim pravima koji štiti slobodu misli, savjesti i vjeroispovijesti kroz praksu Europskog suda za ljudska prava (ESLJP) zaštitio je prigovor savjesti u vojnoj službi. Konkretno, smatra da se „*protivljenje vojnoj službi, kada je motivirano ozbiljnim i nepremostivim sukobom između obveze služenja u vojsci i osobne savjesti ili duboko i iskreno držanih vjerskih ili drugih uvjerenja, smatra uvjerenjem ili vjerovanjem dovoljne snage, ozbiljnosti, kohezije i važnosti da zaslužuje jamstva iz Članka 9.*“, no navedeno se mora procjenjivati na svakom pojedinom slučaju.

Povelja Europske Unije o temeljnim pravima u članku 10. kojim se garantira sloboda mišljenja savjesti i vjeroispovijedi, izričito prepoznaje i prigovor savjesti na razini Unije „u skladu s nacionalnim zakonima koji uređuju ostvarivanje tog prava“.

Navedeno znači da je nužno da pravo na prigovor savjesti bude zagarantirano u svim državama članicama EU, no način na koji će to pravo biti uređeno ovisi o nacionalnom zakonodavstvu.

1 (NN 73/2013, 75/2015, 27/2016, 110/2017, 30/2018, 70/2019, 155/2023)

Kako ostvariti pravo na prigovor savjesti?

Tijek postupka

- » **Uvođenje u vojnu evidenciju:** Čak i u vrijeme kada nije na snazi obvezni vojni rok, maloljetnici koji u tekućoj godini navršavaju 18 godina uvode se u vojnu evidenciju. **Poziv za uvođenje u vojnu evidenciju ne znači da ćete biti novačeni, jer novačenje nastupa samo kada je na snazi obvezni vojni rok.**
- » **Poziv na vojni raspored i vježbe:** Osobe koje su već novačene (uglavnom se radi o muškarcima koji su služili obvezni vojni rok ili nekog vojnog iskustva) i imaju manje od 55 godina mogu dobiti ovaj poziv poštom.

Potrebni dokumenti i rokovi

Prigovor savjesti možete uputiti u bilo kojem trenutku: prije, za vrijeme ili poslije poziva na vojni raspored/vježbe/i sl.

Napomena: lako imate pravo uložiti prigovor savjesti u bilo kojem trenutku, u praksi vaš zahtjev može biti odbačen kao bespredmetan ako ste ga uložili prije i/ili pri upisu u vojnu evidenciju. Ukoliko se ovo dogodi, pričekajte poziv za novačenje (u slučaju da obvezni vojni rok bude ponovo aktiviran) i tada ponovo uložite prigovor savjesti.

Za podnošenje zahtjeva potrebni su:

- » **Ispunjen PZC obrazac** (moguće ga je i podignuti u matičnom Odsjeku za poslove obrane) kojem više nije potrebno priložiti fotografiju 28x32 mm niti „potvrdu o nekažnjavanju za kaznena djela uporabom oružja ili uporabom sile”.
 - U PZC obrascu treba **zaokružiti iz kojih razloga ulažete prigovor** i moguće se pozvati i na moralne i na vjerske razloge istovremeno (tj. zaokružiti oba) – nije potrebno pojašnjavati razloge.
- » **Potvrda MUP-a o neposjedovanju oružja** (dokaz da niste vlasnik oružja) koju možete dobiti u policijskoj upravi nadležnoj za vaše boravište/prebivalište.

Procedura obraćanja nadležnim institucijama

- » Nakon što ste ispunili sve potrebne dokumente, odnesite ih u **Područni odsjek za poslove obrane** (odnosno na adresu odakle vam je stigao poziv).
 - Preporučljivo je da zatražite urudžbirani primjerak ili potvrdu o primitku, kako biste imali dokaz da ste predali zahtjev. Odnosno, možete napraviti kopiju zahtjeva te zatražiti da Odsjek za poslove obrane ovjeri kopiju kao dokaz o predaji zahtjeva.
- » Dokumentaciju je moguće poslati i poštom, ali u tom slučaju svakako koristite **preporučenu pošiljku s povratnicom**.

Povjerenstvo za civilnu službu koje radi pri Ministarstvu, koje obično u resoru ima socijalnu politiku, nadležno je za razmatranje zahtjeva i donošenje odluke, a dužno je riješiti zahtjev u roku od 30 dana od primitka. Povjerenstvo za civilnu službu **može odbiti** zahtjev ili ga ocijeniti bespredmetnim iz sljedećih razloga:

- » Ako je pravomoćnom sudskom odlukom utvrđeno da ste počinili kaznena djela uporabom oružja ili sile.
- » Ako posjedujete oružje (osim kao uspomene uz oružani list).
- » Ako niste naveli da tražite civilnu službu zbog vjerskih ili moralnih nazora ni nakon roka za dopunu zahtjeva (Povjerenstvo šalje poziv za ovakvu dopunu).
- » Ako zahtjev za civilnu službu nije podnesen zbog vjerskih ili moralnih razloga.
- » Ako ste pri upisu u vojnu evidenciju (što nije poziv na služenje vojnog roka) uložili prigovor savjesti – budući da se u praksi drži da zbog neaktivnog obveznog vojnog roka prigovor nije potreban.

Žalba protiv rješenja može se podnijeti Povjerenstvu za žalbe u roku od 15 dana od primitka i u većini slučajeva (izuzev onog iz čl. 31. Zakona o civilnoj službi) ona će odgađati izvršenje – odnosno nećete se trebati odazvati do odluke Povjerenstva.

Smjernice za prijavu priziva savjesti

Pripremiti dokumente:

- Ispunjen PZC obrazac
- Potvrda MUP-a o neposjedovanju oružja
- Kopija PZC obrasca (koju treba ovjeriti Odsjek za poslove obrane)

- » Otići u nadležni Područni odsjek za poslove obrane ili poslati preporučeno s povratnicom.
- » Čekati 30 dana na odluku.
- » U slučaju upute Povjerenstva za dopunu – dopuniti zahtjev.
- » U slučaju negativne odluke – uložiti žalbu Povjerenstvu za žalbe.
- » Čekati do odluke Povjerenstva za žalbe.

Kontakt informacije za ključne dionike

- » **Ministarstvo obrane** – za informacije o vojnoj službi i mogućnostima za prigovor savjesti.
- » **Ministarstvo socijalne politike** – za zahtjeve za prigovor savjesti, prijave i donošenje odluka o civilnoj službi.
- » **Povjerenstvo za žalbe:** za podnošenje pritužbi na odluku Povjerenstva za civilnu službu.
- » **OCD-ovi i pravna služba:** organizacije za ljudska prava i pravne savjete (npr. pravobraniteljstvo).

Savjeti za komunikaciju s institucijama i obranu svojih prava

- » Prilikom podnošenja zahtjeva ili komunikacije s institucijama, budite jasni u vezi s razlozima za vaš prigovor savjesti.
- » Svaki dopis šaljite preporučeno s povratnicom kako biste imali dokaz o predaji i primitku.
- » Ako dođe do odbijanja vašeg zahtjeva, nemojte oklijevati podnijeti pritužbu i tražiti dodatnu pravnu pomoć.
- » Ako imate pitanja u vezi s procesom, slobodno se obratite pravnim savjetnicima ili organizacijama koje se bave ljudskim pravima (vidi poglavlje 5).

Alternativne opcije: civilna služba kao zamjena za vojni rok

Ako vaš prigovor savjesti bude prihvaćen, u slučaju uvođenja obveznog vojnog roka - možete biti pozvani na civilnu službu. Civilna služba traje duže od vojne, ali uključuje rad u sektorima poput zdravstva, socijalnih usluga i drugih humanitarnih djelatnosti.

Civilna služba je zakonska alternativa vojnoj službi i omogućuje osobama koje se protive vojnom angažmanu da obave društveno korisni rad bez kršenja svojih uvjerenja.

Organizacije i institucije koje pružaju (pravnu) podršku i savjetovanje

Uz formalne institucije, veliku ulogu u zaštiti prava na prigovor savjesti i informiranju mladih imaju organizacije civilnog društva. Ove organizacije pružaju **pravne savjete, zagovaračke aktivnosti i edukacije** kako bi mladima omogućile ostvarivanje njihovih prava.

Centar za mirovne studije (CMS)

- » **Web:** www.cms.hr
- » **E-mail:** cms@cms.hr
- » **Telefon:** +385 1 482 00 94

CMS se aktivno bavi **mirotvornim inicijativama, pravnom pomoći i zagovaranjem prava na prigovor savjesti**. Također provodi edukacije o nenasilju i alternativama militarizaciji društva.

Mreža mladih Hrvatske (MMH)

- » **Web:** www.mmh.hr
- » **E-mail:** info@mmh.hr
- » **Telefon:** +385 1 4573 937

MMH se bavi pravima mladih i zagovaranjem **prava na slobodan izbor i političku participaciju mladih**. Aktivno sudjeluje u kampanjama protiv uvođenja obveznog vojnog roka i zagovara prava na priziv savjesti.

Inicijativa mladih za ljudska prava (YIHR)

- » **Web:** www.yihr.org
- » **E-mail:** info@yihr.org

YIHR se bavi zaštitom ljudskih prava i demokratizacijom društva. Njihove aktivnosti uključuju **pravnu pomoć, edukacije o ljudskim pravima i zagovaranje slobode izbora**.

Status M – Organizacija za rad s mladima

- » **Web:** www.status-m.hr
- » **E-mail:** info@status-m.hr
- » **Telefon:** +385 91 519 15 15

Status M radi s mladićima na **osnaživanju mirotvornih vrijednosti i suzbijanju militarizacije društva**. Fokusirani su na rad s mladićima u zajednici kroz edukacije i javne kampanje.

Uz navedene organizacije, pravnu pomoć i savjetovanje mogu pružiti i **pravne klinike i odvjetničke udruge:**

Pravna klinika Pravnog fakulteta u Zagrebu

- » **Web:** klinika.pravo.hr
- » **E-mail:** klinika@pravo.hr
- » **Telefon:** +385 1 4811 320

Pružna besplatnu pravnu pomoć studentima i građanima koji traže informacije o prizivu savjesti.

Hrvatski pravni centar

- » **Web:** www.hpc.hr
- » **E-mail:** hpc@hpc.hr
- » **Telefon:** +385 1 4854 934

Stručna pravna pomoć u vezi s ljudskim pravima i pravnim postupcima.

Pučka pravobraniteljica

- » **Web:** www.ombudsman.hr
- » **E-mail:** info@ombudsman.hr
- » **Telefon:** +385 1 4851 855

Pučka pravobraniteljica štiti ljudska prava i slobode u Hrvatskoj. Može pružiti pravne savjete, zaprimiti pritužbe građana na kršenje prava, uključujući i pravo na priziv savjesti

Hrvatska odvjetnička komora (HOK)

- » **Web:** www.hok-cba.hr
- » **E-mail:** besplatnapomoc@hok.hr
- » **Telefon:** +385 1 6165 200

Osigurava pravnu pomoć za osobe koje nemaju financijskih sredstava za odvjetničke usluge.

Zaključak

Pravo na prigovor savjesti jedno je od temeljnih prava koje omogućava mladima da donose odluke u skladu sa svojim moralnim, etičkim i vjerskim uvjerenjima. U vremenu kada se ponovno raspravlja o uvođenju obveznog vojnog roka i potencijalnim ograničenjima ovog prava, informiranje i aktivno sudjelovanje mladih u zagovaranju slobode izbora postaje ključnije nego ikad prije.

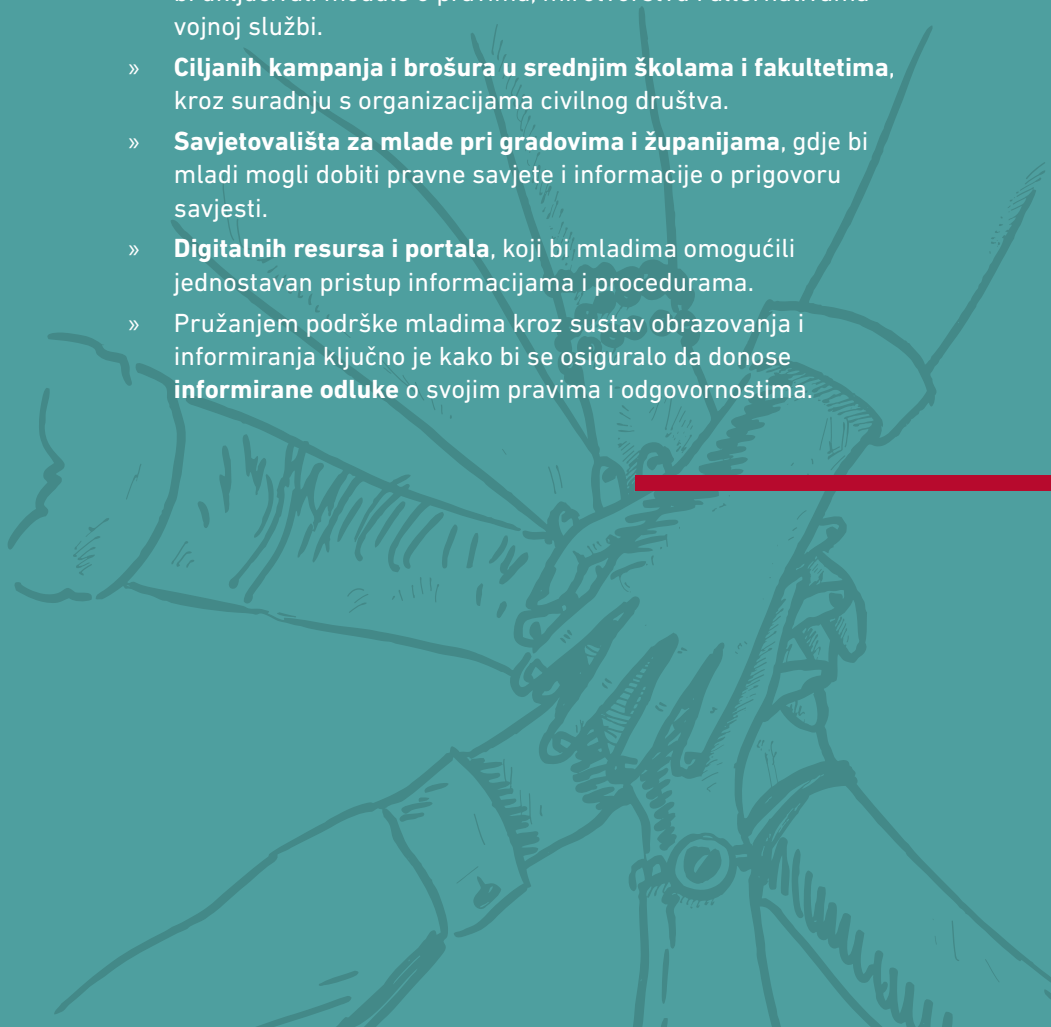
Kroz ovaj priručnik nastojali smo osnažiti mlade pružanjem jasnih i korisnih informacija o njihovim pravima, pravnim temeljima prigovora savjesti, procedurama za njegovo ostvarivanje te podršci koja im je dostupna. No, poznavanje prava samo je prvi korak. Da bi se osiguralo njegovo stvarno poštivanje i provedba, potrebna je aktivna uključenost mladih u javni diskurs, edukaciju i zagovaranje.

Mladima u Hrvatskoj se često nameće slika pasivne generacije koja nije zainteresirana za političke i društvene teme. No, povijest pokazuje da mladi mogu biti pokretači promjena kada su informirani i organizirani. Pravo na prigovor savjesti i slobodu izbora neće se samo po sebi zaštititi – potrebno je aktivno sudjelovati u procesima donošenja odluka, izražavati svoje stavove i braniti vrijednosti slobode i nenasilja.

Zbog toga je ključno da se informiranje mladih o njihovim pravima sustavno integrira kroz obrazovne institucije, službene informativne kanale i organizacije civilnog društva. U školama i fakultetima potrebno je otvoriti prostor za edukaciju o pravima i građanskoj odgovornosti uključujući i pravo na prigovor savjesti kao ustavno zagwarantirano pravo.

Osim toga, važno je osigurati da javne institucije proaktivno informiraju mlade o njihovim pravima putem:

- » **Školskih i fakultetskih programa građanskog obrazovanja**, koji bi uključivali module o pravima, mirotvorstvu i alternativama vojnoj službi.
- » **Ciljanih kampanja i brošura u srednjim školama i fakultetima**, kroz suradnju s organizacijama civilnog društva.
- » **Savjetovališta za mlade pri gradovima i županijama**, gdje bi mladi mogli dobiti pravne savjete i informacije o prigovoru savjesti.
- » **Digitalnih resursa i portala**, koji bi mladima omogućili jednostavan pristup informacijama i procedurama.
- » Pružanjem podrške mladima kroz sustav obrazovanja i informiranja ključno je kako bi se osiguralo da donose **informirane odluke** o svojim pravima i odgovornostima.

Što možeš učiniti?

- » **Informiraj se** – Upoznaj se s pravnim temeljima i postupkom priziva savjesti.
- » **Podijeli informacije** – Razgovaraj s prijateljima, obitelji i kolegama o ovom važnom pitanju.
- » **Prati i reagiraj** – Sudjeluj u javnim raspravama, potpisuj peticije i piši institucijama koje donose odluke.
- » **Uključi se u organizacije** – Podrži udruge i inicijative koje se zalažu za slobodu izbora i ljudska prava.

Ako želiš doprinijeti zaštiti slobode izbora i pravu na prigovor savjesti, možeš se priključiti organizacijama i inicijativama koje aktivno rade na ovim temama.

Prati kampanje i događanja – Pridruži se online i offline aktivnostima koje organiziraju Mreža mladih Hrvatske, Centar za mirovne studije, Inicijativa mladih za ljudska prava i Status M.

Sudjeluj u edukacijama i radionicama – Organizacije redovito provode treninge o građanskim pravima, zagovaranju i aktivizmu.

Prati društvene mreže i dijeli informacije – Širenjem točnih i provjerenih informacija možeš pomoći drugima da se informiraju o svojim pravima.

Pridruži se inicijativama i volontiraj – Budi dio aktivnog građanskog društva i doprinesi borbi za slobodu izbora.

S obzirom na najave ponovnog uvođenja obveznog vojnog roka u Hrvatskoj, informiranje mladih o njihovim pravima postaje još važnije. Osnaživanje pojedinaca kroz znanje i aktivno sudjelovanje u javnim raspravama omogućuje stvaranje društva koje poštuje različitosti i individualne odluke.

Prigovor savjesti nije samo osobno pravo – to je i društvena odgovornost. Njegovo poštivanje odražava razinu demokracije, slobode i tolerancije u jednom društvu. Zajedničkim naporima, informiranjem i angažmanom možemo osigurati da ovo pravo ne bude ugroženo, već da ostane zajamčeno za sve buduće generacije.

